

Затверджено
на засіданні кафедри правового забезпечення
та адміністрування транспортної діяльності протокол
№1 від 29.08.2025р.

СИЛАБУС ПРАВО

2025-2026 навчальний рік

Галузь знань	– 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	– 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітні програми	– «Управління фінансами, банківська справа та страхування»
Освітній рівень	– перший (бакалавр)
Кількість кредитів ЄКТС	– 3 (90годин)
Цикл підготовки	- професійний
Семестр	– 5
Сторінка курсу в MOODLE	–

Лектори курсу: 1. Колісников Андрій Вячеславович, старший викладач

Профайл викладача – <https://kart.edu.ua/staff/kolisnikov-andrij-vjacheslavovich>;

Контакти викладача: kolisnykov@kart.edu.ua.

2. Кім Катерина Володимирівна, кандидат. псих. наук, доцент

Профайл викладача <https://kart.edu.ua/staff/kim-katerina-volodimirivna-2>

Контакти викладача (e-mail) – docent.kim.uvkr@kart.edu.ua

3. Зайкіна Ганна Миколаївна, к.е.н., д.ю.н, доцент

Профайл викладача <https://kart.edu.ua/staff/zajkina-ganna-mikolaivna>

Контакти викладача: anna-zaykina@ukr.net

Адреса кафедри: м. Харків, майдан Фейербаха, 7, корпус 3, ауд. 515-516 Часта аудиторія проведення занять: згідно розкладу – <https://kart.edu.ua/osvita/portal-rz>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua/>

«Право» - навчальна дисципліна, загального циклу підготовки, вивчення якої є важливою складовою сучасної економічної освіти студентів, яка набуває особливого значення у зв'язку з розвитком євроінтеграційних процесів, формування і наближення основ національного законодавства до загальносвітових правових цінностей. Вивчення даної дисципліни дозволяє дослідити основи теорії держави і права, основи цивільного, сімейного, трудового, адміністративного та кримінального права, в тому числі й економічні аспекти правового регулювання суспільних відносин, єдиною юридичною основою яких виступає право власності.

Як об'єкт державно-правової дії економіка є складним явищем, однією з важливих базових галузей якої виступає залізничний транспорт. Залізниці України сприяють нормальному функціонуванню всіх галузей господарської та іншої діяльності, соціальному та економічному розвитку держави та входженню транспортного комплексу України до європейської і світової транспортної системи. Залізничний транспорт та його склад, до якого належать підприємства, установи залізничного транспорту, що здійснюють перевезення пасажирів, вантажів, рухомий склад, виконують великий обсяг робіт. Діяльність залізничного транспорту базується на правових, економічних, організаційних та соціальних засадах, визначених законами, кодексами, статутами, положеннями та іншими державними і міжнародними нормативними актами, які є обов'язковими для всіх юридичних та фізичних осіб і стосуються відносин залізниці з клієнтурою. Водночас дисципліна «Право» охоплює вивчення загально-теоретичні положення і загальні норми законодавства України, а також вивчення спеціально-теоретичні положення і транспортне законодавство, норми якого регулюють, розкривають сутність та зміст діяльності залізничного транспорту, його особливості і відмінності та шляхи удосконалення, які б відповідали сучасним вимогам і викликам суспільства щодо його сталого розвитку.

ЧОМУ ВИ МАЄТЕ ОБРАТИ ЦЕЙ КУРС?

Як об'єкт державно-правової дії економіка є складним явищем, як система відносин по виробництву, розподілу, обміну і споживанню матеріальних благ. Правова форма найбільшою мірою відповідає естеству економічних відносин, їх ринковій природі. Становлення економічних відносин породило різні інституційні форми їх закріплення, стабілізації, розвитку і захисту. Право і економіка тісно взаємозв'язані між собою, оскільки естество і зміст права знаходяться в прямій залежності від економічних відносин, відносин власності. Україна, як сучасна держава активно використовує право в цілях дії на економіку через регулювання власності, трудових відносин, товарних відносин, фінансових, податкових, митних та ін., а саме прийняттям відповідних законодавчих актів. Таким чином, в нормах права відображаються економічні відносини, економічні інтереси власників та різних соціальних груп населення України. Право не просто впливає на економіку, воно – іманентна її частина.

Отже, право може бути цікавим як спосіб саморегулювання економіки, як юридична свобода і захищеність, які дають можливість суб'єктам господарювання чути сигнали ринку і враховувати їх, регулювати економічні аспекти підприємницької діяльності по праву і завдяки праву.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент оволодіє відповідними теоретичними знаннями та навичками, вмінням орієнтуватись у чинному законодавстві, працювати з нормативно-правовими актами, правильно застосовувати правові норми до конкретних практичних ситуацій.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності

Заплановані загальні компетентності (ЗК), спеціальні (фахові) компетентності (СК), результати навчання (ПР):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система, страхування та фондовий ринок).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Огляд курсу

Дисципліна викладається для студентів першого рівня вищої освіти (бакалавр) протягом одного семестру і передбачає проведення 1 лекції раз у два тижні (всього 8 або 7 лекцій залежно від розкладу) і 1 практичного (семінарського) заняття раз у два тижні (всього 8 або 7 занять) – для студентів всіх інших освітніх програм, навчальні плани яких включають дисципліну.

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням корпоративної мережі названі засоби, методи і форми визначаються за домовленістю зі студентським колективом і, в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відео-конференцій. Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі. Планування лекційних занять, модульних контрольних робіт, тестування, а також підсумкова перевірка знань у формі екзамену (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до гугл-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів з вивченням питань галузей права та законодавства, їх аналіз та розгляд ситуаційних завдань.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Дисципліна викладається протягом одного семестру і передбачає проведення лекцій, практичних (семінарських) занять, написання контрольної роботи або індивідуального завдання (як узагальнення самостійного опрацювання студентами матеріалу), проведення іспиту або заліку (відповідно до начальних планів освітніх програм).

Методи навчання

Словесний метод (лекція, дискусія), робота з навчально-методичною літературою, самонавчання, презентації.

Теми курсу

Тема 1. Основні поняття теорії держави. Теорії походження держави. Поняття й ознаки держави. Функції держави: поняття та види. Класифікація держав у залежності від їх форм. Форми

державного устрою. Форми державного (політичного) режиму. Поняття та основні ознаки правової держави.

Тема 2. Основні поняття теорії права. Поняття та види соціальних норм. Поняття та ознаки права. Функції права. Джерела (форми) права: поняття та види. Види і загальна характеристика нормативних актів. Система права та її структура. Поняття галузі права і правового інституту. Система законодавства: поняття і структура Систематизація нормативно-правових актів. Її цілі та види. Норми права: поняття, структура, ознаки та види. Правові відносини: поняття, основні ознаки та види. Суб'єкти правовідносин: поняття та види. Поняття юридичних фактів та їх види.

Тема 3. Основні засади конституційного ладу в Україні. Конституційне право як провідна галузь національного права України. Конституція України. Загальна характеристика засад конституційного ладу України. Державний устрій (лад) України. Конституційні права і свободи людини і громадянина в Україні. Інститут громадянства в Україні. Конституційний принцип поділу державної влади. Система державних органів в Україні. Верховна Рада України. Конституційно-правовий статус Президента України. Система органів виконавчої влади України. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні. Поняття, основні ознаки та принципи правосуддя в Україні. Судова система України. Суди загальної юрисдикції. Конституційний Суд України. Поняття, система і функції правоохоронних органів України. Правозахисні органи України.

Тема 4. Основи цивільного та сімейного права. Поняття, принципи, функції і система цивільного права України. Загальна характеристика цивільного законодавства. Цивільний кодекс України. Цивільно-правові відносини. Поняття і форми права власності в Україні. Суб'єкти права власності та захист їх прав. Зобов'язальне право. Цивільно-правові договори. Спадкове право. Поняття та принципи сімейного права України. Загальна характеристика Сімейного кодексу України. Сім'я за сімейним законодавством. Порядок укладення та припинення шлюбу. Особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя. Права та обов'язки батьків і дітей. Позбавлення батьківських прав. Опіка та піклування.

Тема 5. Основи адміністративного права України. Поняття, предмет, метод і структура адміністративного права України. Джерела адміністративного права. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Поняття і сутність державного управління та його співвідношення з виконавчою владою. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини. Адміністративно-деліктне право.

Тема 6. Основи трудового права України. Поняття і система трудового права України. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України. Колективний і трудовий договори. Підстави та порядок припинення трудового договору. Поняття і види робочого часу і часу відпочинку. Особливості праці жінок та молоді. Трудова дисципліна. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Індивідуальні й колективні трудові спори.

Тема 7. Основи земельного та екологічного права України. Загальна характеристика земельного права. Поняття, відносини та предмет правового регулювання. Види земель та їх правовий статус. Право власності на землю. Право землекористування. Оренда землі. Гарантії права на землю. Управління земельним фондом. Поняття і загальна характеристика екологічного права та екологічних правовідносин. Екологічні права та обов'язки громадян України. Правове забезпечення екологічної безпеки. Загальне і спеціальне використання природних ресурсів та права і обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів.

Тема 8. Основи кримінального права України. Поняття і система кримінального права України. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття, ознаки, види та склад злочину. Кримінальна відповідальність. Види кримінальних покарань. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Тема 9. Основи фінансового права України. Поняття, принципи та загальні засади фінансового права. Бюджетна система України. Система оподаткування в Україні. Банківські відносини в Україні.

Тема 10. Основи господарського права України. Поняття й загальна характеристика господарського права та господарських правовідносин. Загальна характеристика суб'єктів господарського права. Підприємства. Господарські товариства. Фізичні особи-підприємці. Господарські зобов'язання та господарські договори. Захист прав учасників господарських правовідносин. Господарські правопорушення та господарсько-правова відповідальність.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ

<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E).

Форми і методи оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, залік.

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		кількість балів
Усне опитування		15
Виконання практичних завдань		25
Тестові завдання за темами курсу		20
Підсумок		60

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Призначена для формування цілісного уявлення щодо теоретичних надбань у сфері права сучасного та критичного світогляду на загальні закономірні становлення та розвитку юридичної науки, з урахуванням об'єктивних реалій сучасного світу. Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Право» студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, ризик-менеджерів, держслужбовців профільних установ.

Академічна доброчесність

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти доступне за посиланням: https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/poloz_zap_plagiat.pdf

Інтеграція здобувачів освіти із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції здобувачів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Ресурси курсу

1. <http://lib.kart.edu.ua/> (Ресурси бібліотеки УкрДУЗТ)
2. <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
3. <https://www.kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України).